

30.08.2021

Pelastuskomentaja

39 §

Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen lausunto omavalvontaa koskevan asetuksen säätämistarpeesta ja sisällöstä

HEL 2021-009349 T 03 00 00

VN/16281/2021

Päätös

Helsingin kaupungin pelastuslaitos (myöhemmin pelastuslaitos) kiittää mahdollisuudesta lausua omavalvontaa koskevan asetuksen säätämistarpeesta ja sisällöstä. Pelastuslaitos lausuu seuraavaa:

Omavalvontaa koskevan asetuksen säätämistarpeesta

Laissa pelastustoimen järjestämisestä on säädetty, että hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin on laadittava omavalvontaohjelma niistä pelastustoimen tehtävistä ja palveluista, jotka kuuluvat sen järjestämisvastuulle. Pelastustoimen omavalvontaohjelma on uusi haaste koko toimialalle – niin omavalvonnan toteuttamisesta käytännön tasolla vastaaville pelastuslaitoksille kuin omavalvonnan sisältöä ohjaaville ja sen laatua valvoville toimijoille.

Omavalvonnan käytäntöjä ei ole järkevää tai mahdollista kopioida suoraan sosiaali- ja terveystoimialalta. Pelastustoimialalla ei ole valmista käsitystä siitä, mitä omavalvontaa tulee kattamaan ja mihin sillä pyritään. Sote-toimialalla omavalvontasuunnitelmat ovat laajoja laatu- tai toimintajärjestelmän kaltaisia kokonaisuuksia. Pelastustoimialalla omavalvonnan sisältöä ohjaa hyvinvointialueen palvelutasopäätös. Omavalvontaohjelman rakenteiden tai sisältöjen kopioiminen suoraan sote-toimialalta ei siksi ole järkevää tai mahdollista.

Koska koko pelastustoimiala on merkittävän ja uuden haasteen äärellä, pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan asetuksen säätäminen omavalvontaohjelman sisällöstä ja laadimisesta ei ole perusteltua. Pelastuslaitos katsoo, että ministeriön asetus on tarpeettoman kankea ohjausväline omavalvonnan kehittämiseen tilanteessa, jossa vakiintuneita toimintamalleja ei toimialalla ole ja ministeriössä on käynnissä useita toiminnan ja palveluiden laadun seurantaan liittyviä kehittämishankkeita ja ICT-hankkeita. Näiden hankkeiden tulokset tulevat vaikuttamaan kokonaisuuteen merkittävästi.

Pelastuslaitos katsoo, että paras lopputulos saavutetaan, kun omavalvonnan toteuttamisesta annetaan ministeriön ohje. Omavalvonnasta saatavien kokemusten ja yhteisen tietämyksen kasvaessa ohjetta on mahdollista asetusta ketterämmin päivittää.

30.08.2021

Pelastuskomentaja

Pelastuslaitos muistuttaa, että pelastustoimen palvelutasopäätös muodostaa pohjan omavalvonnan suunnittelulle ja toteutukselle. Omavalvonta kohdistuu ennen kaikkea palvelutasopäätöksen sisältämiin tavoitteisiin ja siinä kuvattuun toimintaan. Palvelutasopäätökset ovat sisällöltään yksityiskohtaisia. Niiden sisällöstä ja rakenteesta on säädetty ministeriön antamassa ohjeessa. Siksi olisi loogista, että palvelutasopäätöksessä kuvattujen pelastustoimen palveluiden omavalvonnan sisällöstä ja laatisesta säädetäisiin ministeriön ohjeella, ei asetuksella. Palvelutasopäätöksen lisäksi on otettava huomioon, että toimialalla on myös lukuisia muita lakisäätteisiä asiakirjoja, kuten toimintaohjeita ja suunnitelmia, jotka osaltaan muodostavat osansa omavalvonnan kokonaisuudesta.

Pelastuslaitos katsoo, että omavalvonnan toteutus ja valvonta on tehtävä kansallisesti kaikkialla yhdenvertaisella tavalla. Tarvitsemme valtakunnalliset laatuksiteerit ja mittarit sekä prosessit ja järjestelmät mitaamisen käytännön toteuttamiseen. Myös korjaavien toimenpiteiden tulee perustua yhtenäisiin toimintamalleihin. Laajassa yhteistyössä tehtävään omavalvonnan suunnitteluun on varattava riittävästi aikaa.

Omavalvontaa koskevan asetuksen tai ohjeen sisällöstä

Pelastuslaitos katsoo, että ministeriön antaman omavalvontaa koskevan ohjeen tulisi tässä vaiheessa sisältää ainoastaan omavalvontaohjelman päärakenteet. Omavalvonnan kehittämisen kannalta olisi järkevää, jos omavalvontaohjelman päärakenteiden kautta voitaisiin rakenteellisesti ohjata omavalvonnan suunnittelua.

Pelastustoimen omavalvontaohjelma on laadittu Kumppanuusverkostossa vuonna 2019. Ohjelman sisältö on kuitenkin hyvinvointialueita koskevien lakinesitysten hyväksymisen jälkeen päivittämättä. Ohjelmassa omavalvonnan sisällöksi on määritelty palveluiden laadunhallinta, saatavuus ja yhdenvertaisuus, palvelutuotannon toimintatavat sekä poikkeamien hallinta. Ohjelman mukaan pelastuslaitosten tulisi kirjata tuottamiensa palveluiden laatuvaatimukset palvelutasopäätökseen. Tämä ei kuitenkaan pelastuslaitoksissa nykyisellään täysin toteudu. Pelastustoimen omavalvontaohjelmaan on kirjattu, että ”Omavalvontaohjelman käyttöönotto ja toteuttaminen pelastuslaitoksilla edellyttää keskeisen tiedon, tietolähteiden ja laadunhallinnan menettelyjen määrittelyä sekä tiedon hyödyntämisen näkökulmasta oleellisten mittareiden valintaa. Myös selkeä vastuiden määrittely organisaatiossa omavalvontaprosessin toteuttamiseksi on edellytys omavalvonnan toteuttamiselle. Käyttöönotto kannattaa näin ollen aloittaa palvelujen sekä niihin liittyvien laatuvaatimusten määrittelystä sekä vastuiden kuvaamisesta.”

30.08.2021

Pelastuskomentaja

Pelastuslaitos huomauttaa, että ottaen huomioon edellä kuvatut toimialan tiedolla johtamisen kehittämistarpeet omavalvonnan käynnistäminen pelastuslaitoksissa vaatii mittavaa lisäresursointia. Toiminnan ja palvelutason seuranta sekä tiedolla johtaminen ovat tällä hetkellä pelastuslaitoksissa liian vähäisesti resursoituja tuleviin haasteisiin nähden.

Lisätiedot

Jarmo Koskela, suunnittelu- ja kehittämispäällikkö, puhelin: 31030039
jarmo.koskela(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sisäministeriö

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

30.08.2021

Pelastuskomentaja

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 39 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

30.08.2021

Pelastuskomentaja

Jani Pitkänen
pelastuskomentaja

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 30.08.2021.